

Отримано: 28 травня 2025 р.

Прорецензовано: 30 червня 2025 р.

Прийнято до друку: 28 липня 2025 р.

email: yuliia.shulhach.fl.2022@lpnu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-6962-8396>

email: olesia.v.saban@lpnu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2343-3135>

DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-26\(94\)-46-53](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-26(94)-46-53)

Шульгач Ю. М., Сабан О. В. Синтагматичні відношення лексем *рішення* та *decision*: корпусний аналіз. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 26(94). С. 46–53.

УДК: 811.161.2'374:811.111'374:81'322

Шульгач Юлія Миколаївна,
студентка 3 курсу ОР «Бакалавр», кафедра прикладної лінгвістики,
Національний університет «Львівська Політехніка»
Сабан Оlesia Василівна,
старший викладач кафедри прикладної лінгвістики,
Національний університет «Львівська політехніка»

СИНТАГМАТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ ЛЕКСЕМ *РІШЕННЯ* ТА *DECISION*: КОРПУСНИЙ АНАЛІЗ

Ця стаття присвячена проведенню зіставного аналізу того, як українська лексема *РІШЕННЯ* та її англійський відповідник *DECISION* функціонують у синтагматичних зв'язках. Метою дослідження було не просто виявити, чи існують спільні та відмінні риси у сполучуваності з різними частинами мов, а й проаналізувати, як саме ці лексеми використовуються у різноманітних контекстах української, британської та американської англійської мов. Такий підхід дозволяє виявити нюанси, що є важливими для перекладу та ефективного вивчення мови.

У цій науковій розвідці детально проаналізовано синтаксичні зв'язки слів *РІШЕННЯ* та *DECISION*, спираючись на дані з великих мовних корпусів. Для української мови було використано корпус *Ukrainian Web 2022*, а для англійської – *COCA (Corpus of Contemporary American English)* та *BNC (British National Corpus)*. Це дозволило охопити значні обсяги текстового матеріалу, що забезпечує високу достовірність отриманих результатів. Основна увага була приділена частотності та типології сполучуваності лексем *РІШЕННЯ* та *DECISION* з прикметниками, дієсловами та іменниками. Це дозволило виявити найпоширеніші та характерні моделі їхнього вживання.

Результати проведеного аналізу чітко показують, що обидві лексеми демонструють високий ступінь сполучуваності з різними частинами мови. Це підкреслює їхню фундаментальну роль у процесі формування смислових конструкцій та здійсненні комунікативних актів. Водночас було виявлено виразні відмінності у частоті та стилістичних перевагах конкретних словосполучень. Ці розбіжності пояснено не лише граматичними та лексичними особливостями відповідних мов, але й впливом культурно-мовних традицій. Отримані дані мають значне теоретичне та прикладне значення, оскільки вони сприяють глибшому розумінню лексичної семантики і є цінним внеском у розвиток теорії перекладу та методики викладання іноземних мов.

Подальші дослідження можуть зосереджуватися на розширенні мовного матеріалу, залученні додаткових корпусів і мов, а також на глибшому аналізі культурного впливу на синтагматичні зв'язки.

Ключові слова: синтагматичні зв'язки, лексема, *РІШЕННЯ*, *DECISION*, зіставний аналіз.

Yuliia Shulhach,
A third-year undergraduate student, Department of Applied Linguistics,
Lviv Polytechnic National University
Olesya Saban,
Senior Lecturer, Department of Applied Linguistics,
Lviv Polytechnic National University

SYNTAGMATIC RELATIONS OF THE LEXEMES *РІШЕННЯ* AND *DECISION*: A CORPUS-BASED ANALYSIS

The article is devoted to a contrastive analysis of how the Ukrainian lexeme *РІШЕННЯ* and its English equivalent *DECISION* function in syntagmatic relations. The aim of the study was not only to identify whether there are common and distinctive features in their compatibility with other parts of speech, but also to analyse how these lexemes are used in different linguistic contexts in Ukrainian, British and American English. This approach allows us to identify nuances that are important for translation and effective language learning.

This article analyses in detail the syntagmatic relations of the words *РІШЕННЯ* and *DECISION* based on data from large language corpora. For Ukrainian, the *Ukrainian Web 2022* corpus was used, and for English, *COCA (Corpus of Contemporary American English)* and *BNC (British National Corpus)*. This made it possible to cover significant amounts of textual material, which ensures high reliability of the results. The main attention was paid to the frequency and typology of the combinability of the lexemes *РІШЕННЯ* and *DECISION* with adjectives, verbs and nouns. This allowed to identify the most common and characteristic patterns of their use.

The results of the analysis clearly show that both lexemes demonstrate a high degree of compatibility with different parts of speech. This emphasises their fundamental role in the process of forming semantic constructions and performing communicative acts. At the same time, distinct differences in the frequency and stylistic preferences of specific word combinations have been identified. These differences are explained not only by the grammatical and lexical features of the respective languages, but also by the influence of cultural and linguistic traditions. The findings have considerable theoretical and applied importance as they contribute to a deeper understanding of lexical semantics and are a valuable contribution to the development of translation theory and foreign language teaching methods.

Future research may focus on expanding the linguistic data, incorporating additional languages and corpora, and exploring the cultural influences on syntagmatic relations in greater depth.

Keywords: syntagmatic relations, lexeme, *РІШЕННЯ*, *DECISION*, contrastive analysis.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. У сучасному світі зі стрімким розвитком технологій та глобалізаційними процесами здатність приймати правильні рішення стало одним з ключових завдань у житті кожного. Усі люди у певний момент свого життя неодноразово приймали РІШЕННЯ від якого напряму залежало їхнє майбутнє. Саме тому лексеми РІШЕННЯ та DECISION належать до найвпливовіших та найуживаніших у мовленні.

Актуальність теми. Дослідження синтагматичних відношень лексем РІШЕННЯ та DECISION дає змогу розуміти закономірності їх функціонування, що є важливим для зіставного аналізу мов та дає змогу полегшити їх вивчення.

Теоретичною базою дослідження слугували праці провідних українських та іноземних лінгвістів. Зокрема, при дослідженні корпусів важливу роль відіграв Джон Сінклер, чий праці заклали основи корпусної лінгвістики. Значний внесок у розвиток корпусної лінгвістики в Україні роблять такі науковці, як Марія Шведова, провідна дослідниця Генерального регіонально анотованого корпусу української мови (ГРАК), та Олена Левченко, фахівець у галузі лінгвокультурології та когнітивної фразеології. Їхні дослідження збагачують теоретичну та практичну базу контрастивної лінгвістики та сприяють поглибленому розумінню мовних явищ.

Метою роботи є зіставний аналіз синтагматичних відношень лексем РІШЕННЯ та DECISION та особливості їх сполучення.

Для досягнення мети дослідницької роботи, було передбачено виконання таких **завдань**:

1. Проаналізувати теоретичну базу, пов'язану з синтагматичними відношеннями іменників;
2. Дослідити роль іменника в сучасній українській та англійській мовах;
3. Окреслити семантичні межі лексем РІШЕННЯ та DECISION шляхом аналізу їхніх словникових дефініцій, а також простежити етимологію кожної з одиниць з метою виявлення історичних витоків і впливу походження на сучасне значення та вживання;

4. За допомогою корпусів UkrainianWeb 2022, BNC та COCA дослідити їхню сполучуваність з іншими лексемами в українській та англійській мовах;

5. Виявити основні відмінності та подібності у функціонуванні цих лексем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Корпусна лінгвістика — один із найперспективніших напрямів сучасного мовознавства. Вона базується на аналізі великих обсягів реальних мовних даних і дає змогу досліджувати мову об'єктивно, системно та з урахуванням контексту. Корпус є колекцією мовних одиниць, відібраних і впорядкованих відповідно до чітких лінгвістичних критеріїв, щоб використовувати їх як зразок мови (Sinclair, 1991). Корпуси дозволяють дослідникам не лише підтверджувати гіпотези, а й виявляти різноманітні закономірності мовного функціонування. У цьому контексті, розуміння семантичних та граматичних зв'язків між словами є важливою частиною мовної структури. Їхнє вивчення дозволяє глибше зрозуміти механізми формування значень та будову мовних одиниць у реальному мовленні. Серед різноманітних типів таких зв'язків особливе місце займають синтагматичні зв'язки. Синтагматичні зв'язки — це зв'язки між словами, які поєднуються в синтаксичні словосполучення, наприклад, «корабель» і «капітан» або «собаки» і «гавкіт» (McEnery, 2011). У зіставному аспекті дослідження синтагматичних зв'язків дозволяють виявити, як різні мови використовують ці зв'язки для досягнення однакових смислових результатів. Як зазначає Девід Катан, міжмовне порівняння синтагматичних структур допомагає виявити не тільки мовні відмінності, а й культурні та контекстуальні нюанси, що можуть бути важливими при перекладі (Katan, 2014).

В українській мові іменники можуть вступати у синтагматичні зв'язки з прикметниками (великий будинок), числівниками (три книги), дієсловами (читати книгу), а також іншими іменниками у формі родового відмінка (зошит учня) (Загнітко, 2011). В той час як в англійській мові іменник вступає в різноманітні синтагматичні зв'язки з прикметником, що виконує функцію означення (a big house, a modern city); з дієсловом — як підмет (The child laughed) або як додаток (She bought a dress) а також як частина складеного іменного присудка після дієслова-зв'язки (He is a student); з іншим іменником (school building, tea cup), утворюючи складні означення, де перший іменник виконує функцію уточнення; з числівниками (two cars); займенниками (my book); з артиклями (наприклад, a book, the city) (Котнюк, Войналович, Коротун, 2003). Таким чином, синтагматичні зв'язки іменника охоплюють широке коло поєднань і мають важливе значення для структури речень в українській та англійській мовах.

Виклад основного матеріалу.

Лексема РІШЕННЯ в українській мові. Слово РІШЕННЯ походить від дієслова «рішити», яке вживається в українській мові паралельно з «вирішити» і означає дійство ухвалення певного висновку чи постанови. (Етимологічний словник української мови: п'ятий том (Р—Т), 2006).

У межах практичної частини дослідження було здійснено аналіз та виділено вибірку синтагматичних зв'язків лексеми РІШЕННЯ на матеріалі корпусу Ukrainian Web 2022. The Ukrainian Web Corpus (ukTenTen) — український корпус, який складається з текстів, зібраних з Інтернету. Дані для корпусу Ukrainian Web 2020 складаються з текстів за травень 2014 року, липень–серпень 2020 року та жовтень–грудень 2023 року. Цей корпус містить 7,5+ мільярдів слів (Ukrainian corpus (ukTenTen) | Sketch Engine, n. d.).

На Рисунку 1 подано атрибутивні модифікатори (modifiers of «рішення») представлені прикметниками, що функціонують у політичному та юридичному дискурсі, зокрема: судових РІШЕНЬ, прийняте РІШЕННЯ, управлінських РІШЕНЬ, відповідне РІШЕННЯ, остаточне РІШЕННЯ, правильне РІШЕННЯ тощо. Окрім цього, лексема може виступати в конструкціях з предикативними прикметниками (adjective predicates of «рішення»), які вказують на стан чи характеристику самого РІШЕННЯ: РІШЕННЯ прийняте, РІШЕННЯ ухвалене, РІШЕННЯ мотивоване, РІШЕННЯ остаточне, РІШЕННЯ пов'язане з, РІШЕННЯ правильне (Рисунок 1). Наприклад:

1. «Заперечуючи значення судового РІШЕННЯ як юридичного факту, вони вказували на наступні функції суду...»
2. «РІШЕННЯ прийняте з метою реалізації передбаченої державним бюджетом...»

Також характерною рисою функціонування лексеми РІШЕННЯ є її участь у сталій моделі іменникового керування, де вона виступає керованим компонентом. У таких сполученнях іменник РІШЕННЯ реалізує родовий відмінок залежного слова й утворює словосполучення, характерні для юридичного та адміністративного стилю: прийняття РІШЕННЯ, ухвалення

РІШЕННЯ, виконання РІШЕНЬ, проєкт РІШЕНЬ, скасування РІШЕННЯ, оскарження РІШЕННЯ, на підставі РІШЕННЯ (Рисунок 1). Значне поширення вживання лексеми РІШЕННЯ спостерігається і у конструкціях із родовим відмінком залежного слова (genitive modifiers of «рішення»), де залежне слово конкретизує лексему РІШЕННЯ, вказуючи на джерело, ініціатора, об'єкт або предмет, якого стосується ухвалене рішення: РІШЕННЯ суду, РІШЕННЯ міської ради, РІШЕННЯ виконавчого комітету, РІШЕННЯ сесії, РІШЕННЯ комісії, РІШЕННЯ виконкому (Рисунок 1).

SECTION	ALL	BLOG	WEB	TV/M	SPOK	FIC	MAG	NEWS	ACAD	1990-94	1995-99	2000-04	2005-09	2010-14	2015-19
FREQ	130342	18391	17445	8429	23894	5800	12689	21115	22579	15446	15559	15973	13764	14869	18895
WORDS (M)	993	128.6	124.3	128.1	126.1	118.3	126.1	121.7	119.8	121.1	125.2	124.6	123.1	123.3	122.8
PER MIL	131.26	142.99	140.40	65.81	189.43	49.02	100.63	173.44	188.49	127.54	124.26	128.17	111.86	120.54	153.93
SEE ALL SUB-SECTIONS AT ONCE															

Рис. 1. Найчастотніші сполуки з лексемою РІШЕННЯ у корпусі Ukrainian Web 2022

Наприклад:

1. «... після закінчення строку для добровільного виконання РІШЕННЯ суду, суд не знаходить підстав для скасування постанови про відкриття виконавчого провадження... »

2. «Проведений моніторинг оприлюднених РІШЕНЬ Виконавчого комітету Костопільської міської ради за період з 1 червня 2009 року по 31 жовтня 2010 року показав, що за... »

Окрему увагу заслуговують дієслівні колокації з лексемою РІШЕННЯ, яка вживається як у ролі підмета, так і у функції додатка. У ролі підмета РІШЕННЯ найчастіше поєднується з дієсловами на позначення дії ухвалення або вступу в дію: РІШЕННЯ приймається, РІШЕННЯ було прийнято, РІШЕННЯ ухвалили, РІШЕННЯ підтримали, РІШЕННЯ приймає, РІШЕННЯ набирає чинності, РІШЕННЯ ухвалюються (Рисунок 1). У таких випадках підкреслюється статус «рішення» як активного суб'єкта у правових чи адміністративних процесах. Натомість у позиції додатка лексема реалізує об'єктну семантику: прийнято РІШЕННЯ, приймати РІШЕННЯ, ухвалити РІШЕННЯ, скасувати РІШЕННЯ, винести РІШЕННЯ, приймається РІШЕННЯ (Рисунок 1). У цих прикладах «рішення» є результатом дії з боку суб'єкта — людини або інституції.

Наприклад:

1. «РІШЕННЯ було прийнято на засіданні комісії у вівторок.»

2. «Учора монетарна рада ухвалила РІШЕННЯ залишити облікову ставку... »

Рис. 2. Візуалізація результатів дослідження

На рисунку 2 представлено візуалізацію результатів аналізу синтагматичних зв'язків лексеми РІШЕННЯ, зокрема частотність її сполучень у різних контекстах.

Отже, результати аналізу засвідчують, що лексема РІШЕННЯ в сучасній українській мові має високу сполучуваність із прикметниковими, дієслівними та іменниковими компонентами, які формують стабільні синтаксичні моделі в межах офіційно-ділового стилю. Найбільш типові конструкції стосуються процесів ухвалення, виконання або оскарження рішень, що відображає важливість даної лексеми в юридичній та адміністративній комунікації. Візуалізація корпусних даних також підтвердила широке функціональне використання слова у відповідних контекстах.

Лексема DECISION в англійській мові. Слово DECISION походить від латинського *dēcisiō*, що означало «відсікання» або «урізання». У переносному значенні DECISION означає акт «відсікання» сумнівів або альтернатив, тобто прийняття остаточного вибору (Online Etymology Dictionary, n.d.). Додатково, за даними Merriam-Webster Dictionary, слово DECISION означає «акт або процес прийняття рішення», підкреслюючи ідею остаточності та визначеності (Merriam-Webster, n.d.).

SECTION	ALL	BLOG	WEB	TV/M	SPOK	FIC	MAG	NEWS	ACAD	1990-94	1995-99	2000-04	2005-09	2010-14	2015-19
FREQ	130342	18391	17445	8429	23894	5800	12689	21115	22579	15446	15559	15973	13764	14869	18895
WORDS (M)	993	128.6	124.3	128.1	126.1	118.3	126.1	121.7	119.8	121.1	125.2	124.6	123.1	123.3	122.8
PER MIL	131.26	142.99	140.40	65.81	189.43	49.02	100.63	173.44	188.49	127.54	124.26	128.17	111.86	120.54	153.93
SEE ALL SUB-SECTIONS AT ONCE															

Рис. 3. Частотність DECISION у COCA

SECTION	ALL	SPOKEN	FICTION	MAGAZINE	NEWSPAPER	NON-ACAD	ACADEMIC	MISC
FREQ	16301	986	869	672	2986	3195	4091	3502
WORDS (M)	100	10.0	15.9	7.3	10.5	16.5	15.3	20.8
PER MIL	163.01	98.96	54.62	92.54	285.29	193.69	266.83	168.08
SEE ALL SUB-SECTIONS AT ONCE								

Рис. 4. Частотність DECISION у BNC

Corpus of Contemporary American English (COCA) та British National Corpus (BNC) демонструють як кількісні, так і структурні відмінності, що важливо враховувати під час аналізу особливостей вживання лексики. Загальний обсяг COCA становить близько мільярда слів із частотою вживання 130 342 одиниці, що дає середню частотність 131,26 випадків на мільйон слів. У BNC, який містить 100 мільйонів слів, загальна частота становить 16 301, а частотність на мільйон слів — 163,01. Незважаючи на те що COCA набагато більший за обсягом, у BNC спостерігається вища щільність вживання певної лексики. Також, аналізуючи розподіл за жанрами, бачимо, що у COCA найвищі показники на мільйон спостерігаються в розділах «усне мовлення» (189,43), «академічні тексти» (188,49) та «новини» (173,44). Натомість у BNC перше місце за частотністю займають «газети» (285,29), далі йдуть «академічні тексти» (266,83) та «неакадемічні тексти» (193,69). Це свідчить про те, що в американському корпусі більше уваги приділено усному мовленню, тоді як у британському — письмовим джерелам, особливо газетам. Варто зазначити, що COCA має чітке розбиття за часовими періодами — від 1990-х до 2019 року.

Методика дослідження полягала у використанні функції пошуку за лексемою DECISION у кожному корпусі та подальшому вивченні 10 найбільш частотних словосполучень (collocations) та контекстів вживання. Зокрема, увага зверталася на типові прикметники, дієслова та іменники, що супроводжують лексему.

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	RIGHT	1816	
2	①	★	FINAL	1655	
3	①	★	DIFFICULT	710	
4	①	★	CONSCIOUS	698	
5	①	★	BAD	594	
6	①	★	TOUGH	584	
7	①	★	BIG	548	
8	①	★	GOOD	487	
9	①	★	BEST	478	
10	①	★	IMPORTANT	478	

Рис. 5. Лексеми у сполуках ПРИКМЕТНИК+DECISION та їх частотність у корпусі COCA

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	FINAL	314	
2	①	★	POLITICAL	75	
3	①	★	RIGHT	74	
4	①	★	DIFFICULT	67	
5	①	★	CONSCIOUS	65	
6	①	★	RECENT	48	
7	①	★	UNANIMOUS	37	
8	①	★	EARLIER	36	
9	①	★	WRONG	35	
10	①	★	IMPORTANT	34	

Рис. 6. Лексеми у сполуках ПРИКМЕТНИК+DECISION та їх частотність у корпусі BNC

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	EASIER	35	
2	①	★	POSSIBLE	26	
3	①	★	EASY	20	
4	①	★	LEFT	7	
5	①	★	DIFFICULT	6	
6	①	★	AVAILABLE	5	
7	①	★	EVERYDAY	4	
8	①	★	LIKELY	3	
9	①	★	NECESSARY	3	
10	①	★	OPEN	3	

Рис. 7. Лексеми у сполуках **DECISION+ПРИКМЕТНИК** та їх частотність у корпусі COCA

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	CORRECT	3	
2	①	★	INCOMPREHENSIBLE	2	
3	①	★	ADVERSE	2	
4	①	★	CONCERNED	2	
5	①	★	CERTAIN	1	
6	①	★	AVAILABLE	1	
7	①	★	AMENABLE	1	
8	①	★	UNNECESSARY	1	
9	①	★	UNLAWFUL	1	
10	①	★	UNCONSTITUTIONAL	1	

Рис. 8. Лексеми у сполуках **DECISION+ПРИКМЕТНИК** та їх частотність у корпусі BNC

У корпусі COCA найбільш частотними сполуками типу ПРИКМЕТНИК+DECISION є *right DECISION* (1816 випадків) та *final DECISION* (1655 випадків). У британському корпусі BNC домінує сполучення *final DECISION* (314 випадків), тоді як *right DECISION* має дещо меншу частотність (74 випадки) (див. рис. 5 та 6). Наприклад:

1. «We made the right DECISION with our trip to Omaha and seeking out treatment with PPVI.»
2. «It was a difficult DECISION and we'll leave it at that.»

Натомість у сполуках DECISION+ПРИКМЕТНИК (рис. 7) у британському корпусі BNC прикметники, що з'являються після DECISION у предикативній позиції, часто мають юридичне чи адміністративне забарвлення, як-от *unlawful*, *unconstitutional*, *adverse*. У COCA (рис. 8), навпаки, домінують прикметники з емоційним або оцінним забарвленням, зокрема *easier*, *possible*, *easy*. Наприклад:

1. «I realized that they had two components that made my DECISION easier»
2. «... which always assumes that anyone who leaves it passes into outer darkness, found the DECISION incomprehensible.»

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	COURT	2110	
2	①	★	BUSINESS	515	
3	①	★	POLICY	288	
4	①	★	INVESTMENT	140	
5	①	★	LANDMARK	132	
6	①	★	EXECUTIVE	118	
7	①	★	GROUP	112	
8	①	★	CAREER	103	
9	①	★	MAJORITY	91	
10	①	★	GOVERNMENT	90	

Рис. 9. Лексеми у сполуках **ІМЕННИК+DECISION** та їх частотність в корпусі COCA

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	COURT	84	
2	①	★	POLICY	49	
3	①	★	GOVERNMENT	45	
4	①	★	APPEAL	34	
5	①	★	MAJORITY	33	
6	①	★	COUNCIL	30	
7	①	★	MANAGEMENT	25	
8	①	★	BUSINESS	23	
9	①	★	INVESTMENT	18	
10	①	★	PURCHASE	17	

Рис. 10. Лексеми у сполуках **ІМЕННИК+DECISION** та їх частотність в корпусі BNC

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	MAKERS	1639	
2	①	★	MAKING	623	
3	①	★	MAKER	545	
4	①	★	PROCESS	276	
5	①	★	SUPPORT	253	
6	①	★	AIDS	151	
7	①	★	AID	148	
8	①	★	RULES	146	
9	①	★	TIME	136	
10	①	★	TREE	117	

Рис. 11. Лексеми у сполуках DECISION+ІМЕННИК та їх частотність в корпусі COCA

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	MAKERS	99	
2	①	★	SUPPORT	80	
3	①	★	MAKING	70	
4	①	★	MAKER	37	
5	①	★	PROCESS	32	
6	①	★	TREE	23	
7	①	★	POINT	17	
8	①	★	TIME	16	
9	①	★	ANALYSIS	12	
10	①	★	LETTER	11	

Рис. 12. Лексеми у сполуках DECISION+ІМЕННИК та їх частотність в корпусі BNC

Рисунок 9 та 10 показує, що як в американському корпусі, так і в британському варіанті сучасної англійської мови сполуки ІМЕННИК+DECISION належать до юридичної, економічної та політичної сфер. Зокрема, в обох корпусах спостерігаються такі сполучення, як court DECISION, business DECISION, policy DECISION. Наприклад:

1. «...only gave them an opportunity to crank up a way to circumvent a Supreme Court DECISION, as well as the President's.»
2. «I think this was more of a business DECISION than it was about talent.»

У сполуках DECISION+ІМЕННИК в корпусі COCA (рисунок 11) лексема makers є лідером за частотністю (1639 випадків), що значно перевищує її вживання (99 випадків) в BNC (рисунок 12). Аналогічно іменники making, maker і process також трапляються значно частіше в американській англійській, що може свідчити про домінування у дискурсі тематики виробництва, технологій та управлінських процесів. Натомість у британському корпусі більшу відносну частотність демонструють такі лексеми як support, tree, point та letter. Їхнє активніше вживання в BNC вказує на дещо іншу стилістичну орієнтацію британської англійської. Наприклад:

1. «But, it is sometimes necessary to ignore these values and act as DECISION makers for our patients.»
2. «Traditionally (unclear) database management systems have been excellent at DECISION support.»

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	MAKING	5135	
2	①	★	MADE	706	
3	①	★	BASED	557	
4	①	★	CAME	311	
5	①	★	COMES	141	
6	①	★	TAKEN	91	
7	①	★	UPHOLDING	85	
8	①	★	MEANS	78	
9	①	★	SEEMS	52	
10	①	★	LEFT	50	

Рис. 13. Лексеми у сполуках DECISION+ДІЄСЛОВО та їх частотність в корпусі COCA

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	MAKING	641	
2	①	★	MADE	72	
3	①	★	TAKEN	72	
4	①	★	CAME	37	
5	①	★	FOLLOWED	30	
6	①	★	FOLLOWS	24	
7	①	★	MEANS	17	
8	①	★	COMES	16	
9	①	★	TAKING	16	
10	①	★	REACHED	15	

Рис. 14. Лексеми у сполуках DECISION+ДІЄСЛОВО та їх частотність в корпусі BNC

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	MAKE	55	
2	①	★	BASED	32	
3	①	★	INFORMED	29	
4	①	★	AFFECT	27	
5	①	★	FED	22	
6	①	★	GUIDE	20	
7	①	★	INFLUENCE	20	
8	①	★	SUPPORT	20	
9	①	★	IMPROVE	19	
10	①	★	INFORM	18	

Рис. 15. Лексеми у сполуках ДІЄСЛОВО+DECISION та їх частотність в корпусі COCA

HELP	①	★	RE-USE WORDS	FREQ	
1	①	★	BUY	13	
2	①	★	POINTS	6	
3	①	★	INFLUENCE	5	
4	①	★	INFORMED	5	
5	①	★	PRUNING	4	
6	①	★	DELEGATE	4	
7	①	★	HELP	3	
8	①	★	ANNOUNCED	3	
9	①	★	INFORM	3	
10	①	★	SUPPORT	2	

Рис. 16. Лексеми у сполуках ДІЄСЛОВО+DECISION та їх частотність в корпусі BNC

В першу чергу можемо звернути увагу на те, що при пошуку корпус часто подає з дієсловами дієприкметники (DECISION made) та віддієслівні іменники (DECISION making), тобто відображає граматичне значення лемми, а не самого слова. Як видно з рисунків 13 та 14, у COCA найпоширенішою є конструкція DECISION making, що значно переважає інші форми (5135 вживань). У BNC ця конструкція також посідає перше місце, але з меншою частотою (641 вживання). Досить поширеними в обох корпусах є конструкції DECISION made та DECISION taken. Наприклад:

1. «It is power that is going to ensure go down to that level of DECISION making, to those people who know the problems.»
2. «I think you may find that there'll be a different DECISION made.»

На рисунках 15 та 16 представлено сполуки ДІЄСЛОВО+DECISION, тобто DECISION у ролі додатка. У корпусі COCA найчастотнішою є традиційна та найбільш усталена колокація (make a DECISION), із частотою 55 вживань. Це підтверджує домінування цієї конструкції в американській англійській. Далі йдуть дієслова based, informed, affect, guide, support – що свідчить про активне вживання DECISION у складніших синтаксичних структурах, де РІШЕННЯ стає об'єктом дії або результатом впливу. У британському варіанті на першому місці — дієслово buy (buy a DECISION, імовірно, у контексті метафоричного або юридичного вживання), а також з'являються дієслова points, pruning, delegate, announced. Це може свідчити про специфічні контексти або жанрові особливості британського корпусу. Наприклад:

1. «...that way and claim it was a political rather than a legally based DECISION.»
2. «... study their attitudes toward harvesting and the factors that affect DECISION making.»

Контрастивний аналіз синтагматичних зв'язків лексем РІШЕННЯ та DECISION. Проведений аналіз лексем РІШЕННЯ та DECISION виявив цікаві паралелі та розбіжності у їхній сполучуваності з іншими мовними одиницями. Обидві лексеми активно поєднуються з прикметниками, наприклад: остаточне РІШЕННЯ та final DECISION, правильне РІШЕННЯ та right DECISION, що вказує на спільну потребу у якісній характеристиці прийнятих рішень. Подібним чином лексеми вступають у синтагматичні зв'язки з дієсловами, що описують процес прийняття, ухвалення або реалізації рішення, як-от: make a DECISION та take a DECISION. Крім того, обидва іменники здатні поєднуватися з іншими іменниками, наприклад: судове РІШЕННЯ та court DECISION. Однак, існують і відмінності. В українській мові РІШЕННЯ часто використовується в юридичному та адміністративному контекстах. Тоді як в американському варіанті англійської спостерігається частіше вживання у контекстах, пов'язаних з управлінням, технологіями та бізнесом, а у британському – у сфері права та офіційного спілкування.

На синтагматичні зв'язки досліджуваних лексем впливають граматичні та стилістичні особливості кожної мови. Більш розвинена флексивність української мови забезпечує більшу гнучкість у вираженні синтагматичних відношень, тоді як в англійській мові важливу роль відіграє фіксований порядок слів. Крім того, стилістичні відмінності між мовами та між різними типами текстів у корпусах (наприклад, офіційно-діловий стиль, розмовне мовлення) зумовлюють відмінності у виборі сполучуваних слів.

Висновок. Отже, порівняльний аналіз синтагматичних зв'язків лексем РІШЕННЯ та DECISION виявляє як універсальні тенденції, так і специфічні риси, зумовлені особливостями кожної мови та контекстами їх вживання.

Результати проведеного дослідження мають важливе значення для різних галузей лінгвістики та міжкультурної комунікації. По-перше, вони сприяють глибшому розумінню механізмів функціонування лексичних одиниць у різних мовах, що є важливим для розвитку теорії контрастивної лінгвістики. По-друге, отримані дані можуть бути використані у лексикографії при створенні двомовних словників, оскільки аналіз синтагматичних зв'язків дозволяє більш точно передавати значення слів у контексті. По-третє, результати дослідження можуть бути корисними у перекладі та викладанні англійської мови, оскільки

вони допомагають уникнути інтерференції з боку рідної мови та сформувати у студентів уявлення про сполучуваність слів в англійській мові.

Перспективи подальших досліджень у цій галузі можуть бути пов'язані з розширенням обсягу досліджуваного матеріалу, включенням до аналізу інших мов, корпусів а також поглибленим вивченням впливу культурних факторів на формування синтагматичних зв'язків.

Література:

1. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Морфологія. Донецьк: ДонДУ, 1996.
2. Котнюк Л.Г., Войналович Л.П., Коротун Н.Г. Граматики англійської мови: Синтаксис: Методичний посібник з практичної граматики англійської мови для студентів Навчально-наукового інституту іноземної філології. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012.
3. Етимологічний словник української мови (Т. 5: R–T). Наукова думка, 2006.
4. David Katan. Translating cultures. Routledge, 2014. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315759692> (date of access: 01.05.2025).
5. McEnery T. Corpus linguistics: Method, theory and practice. Cambridge : Cambridge University Press, 2011.
6. Merriam-Webster. Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/decision> (date of access: 17.04.2025).
7. Online etymologie dictionary. etymonline. URL: <https://www.etymonline.com/search?q=decision> (date of access: 17.04.2025).
8. Sinclair J. Corpus concordance and collocation (describing english language). Oxford Univ Pr (Sd), 1991.
9. Ukrainian corpus (ukTenTen) | Sketch Engine. Sketch Engine. URL: <https://www.sketchengine.eu/uktenten-ukrainian-corpus/> (date of access: 01.05.2025).

References:

1. Zahnitko A. P. (1996). Teoretychna hramatyka ukayins'koyi movy: Morfolohiya [Theoretical grammar of the Ukrainian language: Morphology.]. Donets'k: DonDu [in Ukrainian].
2. Kotnyuk, L. H., Voynalovich, L. P., Korotun, N. H. (2012). Hramatyka anhliys'koyi movy: Syntaksys. Metodychnyy posibnyk z praktychnoyi hramatyky anhliys'koyi movy dlya studentiv Navchal'no-naukovoho instytutu inozemnoyi filolohiyi [English Grammar: Syntax. A methodological guide on practical English grammar for students of the Institute of Foreign Philology]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
3. Etymolohichnyy slovnyk ukayins'koyi movy [Etymological Dictionary of the Ukrainian Language] (2006) (T. 5: R–T). Naukova dumka [in Ukrainian].
4. David Katan. (2014). Translating Cultures. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315759692>
5. McEnery, T. (2011). Corpus linguistics: Method, theory and practice. Cambridge University Press.
6. Merriam-Webster. (n. d.). Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/decision>
7. Online etymologie dictionary. (n. d.). etymonline. <https://www.etymonline.com/search?q=decision>
8. Sinclair, J. (1991). Corpus concordance and collocation (describing english language). Oxford Univ Pr (Sd).
9. Ukrainian corpus (ukTenTen) | Sketch Engine. (n. d.). Sketch Engine. <https://www.sketchengine.eu/uktenten-ukrainian-corpus/>